

פרשת מקץ

ויקראו שמלותם ויעמוס איש על חמורו וישבו העירה (מד, יג)

ויעמס איש על חמורו בעלי זרוע היו ולא הוצרכו לסייע זה את זה לטעון (רש"י).

כתב היפה תואר דדייק רש"י זה ממה שנאמר 'ויעמוס' לשון יחיד ולא ויעמיסו לשון רבים, ומוכח שלא סייעו זה את זה. וצ"ע דבתחילה כשפרקו את חמוריהם נאמר 'ויורידו איש את אמתחתו' לשון רבים, ומשמע שסייעו זה לזה לפרוק, והלא פריקה קלה מטעינה ומדוע הוצרכו לסייע זה לזה.

ונראה ליישב ע"פ המדרש בבראשית רבה (צב, ד) 'וטבוח טבח והכן אין והכן אלא שבת', ונמצא לפ"ז דלמחרת הסעודה כשיצאו לדרך היה שבת, ולכאורה קשה איך הלכו בשבת ועברו על איסור תחומין וי"ל דכיון שנשארו בני ביתם בארץ ישראל ברעב הותר להם ללכת בשבת מפני פיקוח נפש.

והנה איתא בירושלמי חגיגה דבשעת הפחד היו מטעינין לישראל משואות בשבת והיו טוענים תרי חד משא משום שנים שעשו מלאכה אחת פטורים, וזהו הטעם דבתחילה כאשר רדף אחריהם שלוחו של יוסף על מנת להחזירם למצרים סייעו זה לזה לפרוק, כדי שלא יטלטל כל אחד ארבע אמות ברשות הרבים, לכן עזרו איש לאחיו והורידו שנים שנים שיהיו שנים שעשו מלאכה אחת, אבל אח"כ בטעינה שטענו כדי לחזור למצרים ובאו לכלל סכנה בעלילת הגביע ונתכוונו לצאת עליהם למלחמה, וכמש"כ רש"י בביאור הלשון 'וישבו העירה מטרפולין היתה והוא אומר העירה עיר כל שהיא, אלא שלא היתה חשובה בעיניהם אלא כעיר בינונית של עשרה בני אדם לענין המלחמה', וכיון שנתכוונו לצאת למלחמה הוצרכו להראות סימני גבורה כמו שהראו סימני גבורה כשבאו לפני יוסף בפרשת ויגש, לכן טען כל אחד לבדו את משאו על חבירו ולא סייעו זה לזה להראות את גבורתם ולהפיל פחדם עליהם, ולכן נאמר 'ויעמס' לשון יחיד להורות שלא סייעו זה לזה, ועי"ז הפילו את פחדם עליהם

מקור: לויית חן